

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB, PETRINJSKA ULICA BR. 22
 PRIZEMNO. RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

PRETPLATA: GODIŠNJE K 20.—, POLUGOD. K 10.—, ČETVRTGOD.
 K 5.— POJEDINI BR. 60 FIL. IZLAZI DVAPUT MJESEČNO.

O cionističkom radu.

Nikakvo nas čudo ne može da spasi, a niti naklonost vladara ili novac bogataša iz naše sredine, već jedino mi sami možemo izvršiti djelo. Dabome, put je dalek i tegoban, ali moramo njime koracati. Cionizam je židovstvo na putu k samooslobodjenju. Svi mi, živjeli mi ovdje ili u Palestini, idemo tim putem. Već više godina velimo, da nijesmo stranka u židovstvu, već da smo u živu zajednicu utjelovljeno židovstvo. Ali ako se pošteno zapitamo, da li smo povukli praktične zaključke iz ove spoznaje, onda moramo pitanje zaniijekati. Ne varajmo se: Naša su cionistička društva još vrlo daleko od toga, da su ćelije jednog živog društvenog organizma. Toga radi nije ni članovima tih društava cionizam osobno pitanje. Tako je stanje neodrživo. Ako hoćemo da nam Palestina nešto znači, ako treba da nam postane kulturno središte, a mi da smo periferija, na koju će biti upravljena svijetlost iz tog središta, tada se moramo uzgojiti za primanje te svijetlosti. Nijesmo niti najmanje učinili za svoj uzgoj, ako samo plaćamo članarinu, ako se radujemo procvatu židovstva u Palestini, dokle god ovdje, gdje živimo, židovstvo stoji u borbi za opstanak i zapada u močvaru! Neprestano opetujemo jednu staru pogrešku. Tražimo od drugih, da nam priznaju narodnost, a istodobno je u neku ruku zatajujemo, jer smo nehajni prema njezinoj kulturi. Niti najgorljiviji cionisti ne će poslije u životu ostati vjerni ideji, ako ne budu znali dati svom životu već u mladosti židovski sadržaj. Nije dovoljno, da se samo „agitira“, „organizira“ i za Palestinu „radi“, već valja nastojati takodjer da se ne udaljujemo i otudjujemo od pravog židovstva. Ako se budemo borili protiv asimilacije samo s riječima, tada ćemo s vremenom i sami postati plijenom one tihe, ali to opasnije asimilacije, koja djeluje na nas u svakdašnjem životu i iz naše sredine.

Cionistički rad u galutu mora naći u samom sebi svoje težšte. Cionističko društvo mora u svakom mjestu postati središtem svega judaizirajućeg rada. Nije dovoljno, da se pozove, od vremena do vremena, govornik jer propagandistički rad donosi samo časovite efekte, već je zadaća svake mjesne organizacije, da zajamči postojanost i neprekidnost rada.

Listajući danas u Herzlovim spisima, tražeći bit onoga što je on htio, dolazimo do uvjerenja, da i današnji cionizam imade iste ciljeve: ostvarenjem židovske zajednice, — i to više samim procesom ostvarenja, nego gotovom činjenicom već ostvarene zajednice, treba da se židovski narod privede dostojnom, čudorednom načinu življenja. Tako brzo, kako se to zamišljalo u Herzlovo doba, nijesu se nade mogle ispuniti. Mi smo spoznali, da su unutarne i vanjske zapreke kud i kamo veće, nego što se predpostavljalo; da svoj cilj ne možemo ostvariti naglo, već da je za to potreban rad pokoljenja.

Što hoćemo u Palestini, to od prilike već znamo. Ali ne znamo, kako zapravo da udesimo svoj rad u Galutu. Ovdje moramo također povući konzekvencije iz svog cionističkog naziranja. Moramo svagdje postaviti moralni i cionistički zahtjev: Židovski zajedničarski život imade da vrijedi za nas isto tako, kao i za Palestinu.

I premda znamo, da je sav naš ovdašnji rad djelomičan, da su to samo strme stepenice, to ipak moramo tom radu pristupiti. S najvećom ozbiljnošću moramo nastojati, da cionističkim duhom obnovimo život Židova u svim njegovim oblicima i manifestacijama. Time će cionistička organizacija poprimiti sasvim drugačije lice. Stojeći vazda pod dojmom palestinskog djela, uzeti će cionizam u ruke sva židovska pitanja. Ne smije biti nijednog životnog pitanja Židova, s kojim se ne bi pozabavile cionističke organizacije. Na taj način postaju cionističkim pitanjima i ona, koja nemaju neposredne veze s Palestinom. To su pitanja politička, ekonomska, kulturna i moralno-nacijonalna. Cionističkom duhu ne smije i ne može se otuđiti ništa, što je židovsko; ništa, što je od židovskog čovjeka stvoreno ili proživljeno.

Naša misao vodilica neka bude: provađanje opsežne narodne politike. Duh cionizma traži, da židovska zajednica postane živa zajednica, kojoj nije tuđe ništa, što se tiče čovječanstva i u kojoj imade mjesta za svako židovsko nastojanje. To ne znači, da Židovi izvan svoje zajednice ne bi mogli djelovati. Ali gdje god djeluju, neka to čine kao Židovi. Materinje tlo našeg rada, neka bude kao kod svakog normalnog naroda, vlastita zajed-

nica. Njoj i čovječanstvu neka pritekne blagoslov svakog našeg nastojanja!

(Prema sastavku dra. Huga Bergmanna priredio A. Sz.)

Omladinski pokret.

Ovome članku, koji je samo neka vrst uvoda, slijedi jedan niz članaka o tom pitanju. Namjera je, da se tim pobudi mladež na razmišljanje, da se okupi raštrkana omladina i da se iz mnogih omladinskih grupa, društava i raskomadanih osamljenih pojedinaca rodi jak omladinski savez, koji će biti jedinstven i korjenit u ideji, cjelovit u volji, solidaran i odgovoran u oživotvorenju zadaća židovskog duha.

Cionistički pokret bez omladine, bez mladeži i poletnog duha bio bi jedan klub penzioniranih, proživjelih staraca, koji se zimi u toploj sobi sjećaju nekadanjeg sjaja i veličine. Najbolji dokaz, da jedan pokret ima pravo na život, je revolucionarna snaga zdrave omladine, koja u svojoj čežnji za zdravim životom „pokreće kosti iz grobova, oživljuje mrtve, daje duha malaksalim sablastima“.

Što je mladost, omladinstvo? Riječ i čin, čežnja i volja, ljubav i djelo, odlučnost u razgrađivanju nesigurnih zgrada i snaga u građenju novih domova; mladost je bezuvjetnost u traženju i zahtijevanju, živa istina i čista pravednost.

Ima li danas takve židovske omladine? Kako se ona manifestira i je li ujedinjena?

Prvih godina cionističkog pokreta bilo je i židovskog omladinskog pokreta. Omladince je vezala Herzlova ideja; ova im je ideja bila sadržajem života, bila je sve. Ideja je stvorila mir u sici i u pameti mladeži, stvorila je tip vedrog, harmoničnog, pripravnog i odlučnog židovskog mladića, koji je pun veselja nosio u sebi uvjerenje, nadu i ponos. Cionizam nije za onu Herzlovu mladež značio samo bazelski program, nego živa ideja, koja je preobrazila čitavu nutarnost, uzburkala i oplemenila čitavo biće, davala smjer čitavoj ekzistenciji i zahtjevala čitavog čovjeka. Nema svestosti ideje bez skromne i pripravnosti i veseloga samopregora.

Poslije te svjetle epohe čiste omladinske snage, poslije toga neorganiziranog poleta i dubokog uvjerenja, nastala je tmina, došao je kaos i labirint mišljenja. Raskomadnost, diskusije, programi, principi, pobijanja, dokazivanja, čišćenja pojmova. Ma-

dost je prelazila u birokratizam, zapadala u onu pogrešku udobnosti, u servilnost statuta i autoriteta. Židovska mladež niti je imala svoga korijena u židovstvu, niti je bila mladenačka. Vegetirala je, izgubila se u diskusijama i mudro dokazivala svoja stanovišta, svoje teorije. Mudra i pametna, premudra galutska omladina. To su bile očajne borbe, trzaji i vapaji izmučene židovske omladine, koja je u svojoj religioznoj čežnji semitske svoje duše došla u konflikt sa trijeznom civilizacijom i kosmopolitskom ideologijom praznog zapadnoevropskog bezduha. Omladina se nalazila na raskršću dviju kultura, od koje je jedna proživljavala svoje raspadanje, a druga jaka, duševna, puna vjere naviještala sunce sa istoka.

Slabi karakteri i degenerisani, u duši raskomadani sinovi liberalnih i poluasimiliranih židovskih porodica padali su u rezignaciju i pesimizam, ili su se izgubili u strankama iz taštine i slavohleplja, ili su tražili spasa u nekom prefinjenom individualizmu. Zdraviji elementi u židovskoj omladini, u kojima je živjela „mistika krvi“, u kojima je bilo svijesti židovske zajednice, tražili su u grupama, literarnim klubovima, organizacijama i društvima zadovoljstva svojoj čežnji.

Stvaranjem omladinskih društava i organizacija ispunjeno je čitavo razdoblje prije rata. Organizira se akademska mladež, srednjoškolci sastaju se u društvima, djevojke se obvezuju u grupama, namještenici i mladi radnici se priključuju ili stvaraju posebna društva. Tek po katkada izbija u kojem društvu onaj budući tip prave zajednice, ona zajednica intimnosti iskrenosti, pravog druženja i toplog prijateljstva. Neke društva izdavaju listove i časopise, šire brošure.

Da spomenem samo nekoja društva i nekoje listove.

„Hechaluz“ je pionirski pokret, koji sprema seljački stalež za Palestinu. Pokret je veoma jak u Poljskoj i Americi i pokazuje solidarnost članova, veliku požrtvovnost i samopregor. — „Hechaver“ je savez židovskih akademičara sa istoka. — „Kartell jüdischer Verbindungen“ u Njemačkoj ovaj je savez nastojao, da zajedno radi sa „Hechaverom“. — Savezi u Nizozemskoj, Švajcarskoj, Italiji, Francuskoj, Engleskoj i Americi pokazuju jako razvijeni društveni život židovske omladine.

U Rusiji izdaje „Hechaver“ svoje vijesti, iz ovoga kruga izlaze još „Mladi Židov“ i „Židovska mladež“. Udruženja „Šomrim“ i „Zeire Zion“ u Galiciji. Poljskoj i Rusiji izdavaju organ „Moria“ sa prilogom „Hašomer“. — Cijonistička mladež u Beču izdaje „Aus der Jugendbewegung“. Bečka židovska omladina izdaje najjači omladinski časopis „Jerubal“. — U Njemačkoj izlaze „Blauweissblätter“, „Führerzeitung des Blauweiss“, „Der jüdische Student“, „Der jüdische Wille“ itd. — U Nizozemskoj izlazi „Tikvat-Israel“; u Londonu „The Zionist“.

Židovska radnička omladina organizira se autonomno unutar velike svjetske organizacije „Poale-Zion“.

Svjetsko židovsko športsko udruženje „Makabi“ osnovalo je dosta mnogo mjesnih organizacija. Savez športskih klubova u Austriji izdaje u Beču svoj organ „Hagibor“.

To bi bila samo jedna mala skica svih onih bezbrojnih grupa u židovskoj omla-

dini. U svemu tome ima mnogo raskomadnosti, mnogo mnijenja i struja, ali o jednom jedinstvenom pokretu židovske omladine nema ni govora. Na sastancima i kongresima omladine izbijala je jasno u odgovornim vođama i disciplinovanim pojedincima čežnja za ujedinjenom, svijesnom, jakom omladinom. Pokušaji, da se stvore jaki savezi, ostali su samo lijepa želja, jer nije bilo one autarnje volje i snage u omladini, koja veže, nije bilo one uzvišene ideje, koja dušu obvezuje. U tim bolovima, u toj slabosti zatekao je židovsku omladinu rat.

Rat je re olucijonarno djelevao. Jedna preživjela generacija naše omladine vratila se umorna i slomljena natrag; njoj treba zdrave krvi i injekcije nove snage. Ali najmlađa generacija je bila uzdrmana i vulkanizirana. Danas se može samo kod ovog dijela naše omladine opaziti jako pulziranje jednog novog života; samo se ovo pulziranje u srcu i u duši može nazvat pokretom.

Ovo su „boljševici“ u cijonističkom pokretu. Na vidiku je nov jedan tip židovskog čovjeka. Isklesao ga je rat izvana, a odgaja ga i usavršava revolucija iznutra. Ova omladina je naučila, da život nije ništa, ako se ne živi za jedan ideal, koji potpuno obuzima sve snage u čovjeku. Herojski prkosi ova mladež u svom radikalnom idealizmu svim zaprekama t. zv. buržoaske realne politike. Cjelovitost, istina bezuvjetnost i korjenitost su novi stupovi židovskog doma, koji gradi židovska omladina. Ova omladina ozbiljno i krvavo shvaća stvaranje slobodne židovske države u Palestini i jasno zahtijeva korjenito ozdravljenje čitavog židovskog života u galutu. Ova omladina oslobađa se svih okova. Ideja je sveta, lični se autoritet ne priznaje. Zahtjevi moraju biti čisti i bezuvjetni, za veliku stvar mora biti svaki pripravan, metode moraju biti radikalne, društvenost mora biti iskrena i jednostavna; — tu živi opet ono biblijsko židovsko društvo, profetski duh oživljava, „kosti dobivaju živoga duha“. Ova omladina pobija svaki birokratizam, kritikizam razuma, buržoaske navike, oštru logiku mozga, veliku zaposlenost organizacije. Ona hoće samo živoga života. Radikalizam i oportunistizam: omladina i sumornost. Omladina je radikalna i traži uvjerenja, a ne mnijenja. Mnijenja imaju mnogi, ali uvjerenja malo njih. Oportunistizam je udobnost onih, koji idu svijetom bez uvjerenja. Oportunistizam je onaj lokalni egoizam, koji se boji svakog aktivnog, otvorenog, asnog i čistog istupa; on je neprijatelj uvjerenja i savjesti. Oportunist je u Zagrebu španjolski inkvizitor, u Beogradu je poslušnik i miroljubiv, u Zemunu pokajnik i centralist, a u Sarajevu opet federalist. — Uvjerenje naprotiv proizlazi iz dubokog doživljaja, obuzima čitavog čovjeka i traži od njega čistu odgovornost, požrtvovnost i solidarnost. — Ima danas ovakove omladine uvjerenja, omladine žive zajednice, koja se oslobađa samoće i individualizma.

Ova omladina treba jedinstva, svijesnog ujedinjenja; trebaju omladinci da znadu, da nijesu samo članovi jednog omladinskog društva, nego živi dijelovi jedinstvene židovske omladine. —

(Slijedi članak o savezu tih mladih pionira židovske renesanse). Altis.

Iz židovskog svijeta.

Židovsko pitanje u Rumunjskoj i mirovna konferencija. Židovsko će pitanje u Rumunjskoj u najskorije vrijeme stupiti u svoj posljednji odlučni stadij. Tim pitanjem će se baviti i sadanja mirovna konferencija. Židovski narod, a i čitavo prosvjetljeno čovječanstvo pouzdano se nada, da će mirovno sudište već jednom dovršiti muke rumunjskih Židova. Svečana obećanja engleske, pa francuske vlade, te ostalih savezničkih vlada, da će ovo pitanje „trajno i pravedno riješiti“, tvore jamstvo, da će se doista ostvariti nade sudbinom progonjenog židovskog pučanstva u Rumunjskoj, nade, koje ono polaže u uspjeh svoje pravedne stvari. Kjöbenhavenski cijonistički ured misli, da je kucnuo čas, da nizom razjašnjenja pod široj političkoj javnosti jasnu sliku o sadašnjoj fazi žid. pitanja u Rumunjskoj. Već se sad može naslućivati, prema različitim pouzdanim vijestima, da se u rumunjskim vladinim krugovima rumunjsko židovsko pitanje želi na pravedan način riješiti, pa se suglasno s time stvaraju neke pripreve. Nazori, koji sad u vladinim krugovima izbijaju na površinu, mogu se onamo formulirati.

a) Židovsko je pitanje u rumunjskoj tako reći riješeno. Ta zakonom o naturalizaciji stranaca, koji je prihvaćen u rumunjskom parlamentu (uslijed bukareškanskog mira sklopljenog u martu 1918.) pruža se rumunjskom Židovu mogućnost, da postigne jednaka prava. Zato i nije nužno da se mirovni zbor osobito pozabavi tim pitanjem.

b) Ako je mirovna konferencija ipak mišljenja, da se emancipacija Židova u Rumunjskoj mora sankcionirati novim jednim zakonom, tada drže rumunjski vladini krugovi, neka se emancipacija protigne lih na one rumunjske Židove, koji ne uživaju zaštitu nijedne strane države.

Ova dva nazora kriju u sebi opasnost za riješenje rumunjskog židovskog pitanja, te je svrha predležecem raspravljanju, da se to dokaže.

Već iz samih paragrafa zakona o naturalizaciji prihvaćenog po rumunjskom parlamentu izlazi, da je taj zakon jedna od najopasnijih iluzija. Jasno je to dokazano u „kritičkim opaskama“, i u „spomenici“ k ovom zakonu. Židovi u Rumunjskoj ne potpadaju pod zakone o sticanju državljanstva, nego su sasvim predani samovolji činovnika, koji otvoreno priznaju, da će upotrijebiti sva nezakonita sredstva i šikaniranja, da učine iluzornim taj zakon.

Drugi nazor rumunjskih vladinih krugova, da se potpuna ravnopravnost može dati samo Židovima u Rumunjskoj koji nijesu pod stranom zaštitom, mogao bi u svojoj prividnoj neđužnosti, da produži bespravnost rumunjskih Židova, ili da je dapače i sankcionira. Tako se opet vraća rumunjska vlada k svom sistemu podjelbe Židova u kategorije. Ona ne usvaja u tom pitanju stanovište rumunjskih Židova, da bi se lako mogao naći modus isključiti od emancipacionog zakona strane Židove, kojih broj iznosi najviše nekoliko tisuća i čija su imena rumunjskoj vladi vrlo dobro poznata. Što više, rumunjska će vlada ovdje zastupati mišljenje, da svaki rumunjski Židov mora ponajprije dokazati, da ne uživa zaštitu nijedne strane države. Židovi su time domamljeni u staru stupicu, u

kojoj su prepušteni rumunjskim činovnicima na milost i na nemilost.

A što za rumunjskog Židova znači kod činovništva tražiti svoja prava, o tom neka izrekne svaki poznavatelj prilika svoj sud.

Mirovna je konferencija prožeta željom, da rumunjsko židovsko pitanje riješi u duhu prava i pravednosti. O tom su svi uvjereni. Uslijed toga mora da bude za njih jasno: da emancipacija, koja stoji do bilo kakvog ograničenja, da emancipacija usko skopčana sa iznošenjem dokumenata i s dugotrajnim molbenim putem od instancije do instancije, ne može riješiti rumunjsko židovsko pitanje. Jedan je samo put koji vodi k riješenju ovog pitanja: en bloc proglašenje svih rumunjskih Židova bez ikakvog ograničenja kao državljana s punim pravima. Na taj je način u djelo privedena emancipacija u svim civilizovanim zemljama i samo ovim putem bit će rumunjski Židovi, kao što i sam rumunjski narod oslobođeni od kobnih posljedica židovske bespravnosti.

K izborima u Poljskoj. Pišu nam iz Varšave: Poljaci u Poljskoj učili su mnogo od svoje braće u Galiciji. Poznati su „galicijski izbori“. Sad i nikada želi po tom sistemu da provede izbore za poljski sabor. Vlada izdala je naime naredbu, da svaki, ko priznaje pripadnost k poljskom narodu, imade izbornu pravo bez obzira na mjesto rođenja (t. j. da li se rodio na području rajona, na koji se proteže izborni rad ili izvan toga područja).

Centralni odbor cionističke organizacije upravio je na ministra predsjednika predstavku, u kojoj najodlučnije protestira protiv ove odredbe. „Ova je odredba“, veli se u predstavi, „u glavnom uperena protiv židovskog naroda u Poljskoj, koji se time stavlja pred alternativu da izgubi izbornu pravo ili da se odriče svoje narodnosti.“ To je očito u protimbi sa svečanom programatskom izjavom narodne vlade o jednakopravnosti sviju građana bez razlike vjere i narodnosti. Židovska javnost vidi u tom prvom pokušaju prikrivenog ograničenja političkih prava Židova opasni precedens, koji najavljuje borbu protiv židovske nacionalne manjine u Poljskoj s pravnim ograničenjima.

Cijonisti birani u poljsko državno zastupstvo. Vlada taj rezultat izbora. Premda su se 27. siječnja održavali izbori za poljsko državno zastupstvo, nije bilo moguće pribaviti vijesti o uspjehu izbora. Čini se, da vlada imade uzroka zatajiti vijesti o izboru. Kako s dobro upućene strane čujemo izabran je u Krakovu cionistički kandidat dr. Osias Thon. Isti izvor navada, da u gradovima izabrani od prilike jednaki broj kandidata nacionalne grupe kao i socijalista, dok su na selu socijalisti u manjini. Ova vijest nije još potvrđena.

Rezultat izbora. Beč, 6. februara. Nema dosad još potvrđenih vijesti o rezultatu izbora za poljski sabor. Prema vijestima, što smo ih dosad primili, izabrano je 12 Židova, no vrlo je vjerojatno, da će se taj broj znatno povećati. Utvrđeno je, da su u Varšavi izabrana 3 nacionalna Židova i to književnik Nomborg (židovska pučka stranka), Hirshhorn (židovska pučka stranka) i Grünbaum (cijonist). Vijest o izboru cionističkog kandidata u Krakovu dra Osiasa Thona potvrđuje se. Iz istog izvora saznajemo da je prema

poznatim rezultatima izabrano 420 kandidata narodnog bloka (vladina stranka) i 80 socijalista.

Nakon pogroma. Poljski pripomoćni odbor u Varšavi predao je žid. općini u Lavovu pol milijuna kruna za žrtve pogroma. Židovska je općina odbila taj novčani iznos uz motivaciju, da ta svota ne može izbrisati krvave mrlje pogroma, a još manje može ublažiti bol židovskog pučanstva.

Postotni razmjer na krakovskom univerzitetu. Kod ovogodišnjeg upisivanja na krakovskom univerzitetu, bilo je primljeno na 100 kršćanskih slušača samo 5 Židova.

Mjere ukrajinske vlade protiv pogroma. Za vrijeme prevratne periode, koja zavladaše okupacijom, pojavio se i ondje pogromi protiv Židova. Velika razlika leži u tome, kako se poljska, a kako pak kijevska vlada pobrinula za sigurnost svojih židovskih sugrađana. Iz Kijeva se javlja, da je odaslanstvo sastojeće se od zastupnika ruske ukrajinske i židovske socijalne demokracije, te delegiraca berdičevskog gradskog zastupstva predalo ministru predsjedniku Čehovskom i predsjedniku direktorija Viničenkiju memorandum o židovskim pogromima u Ukrajini. Nakon što je Viničenko saslušao izvještaj odaslanstva izjavi, da je vlada već poduzela nužne korake, (tako je primjerice uapšen zloglasni starješina Kozaka Angel.) Od veće znatnosti su njegove daljnje riječi: direktorij će za koje vrijeme objelodaniti izjavu u kojoj upozoruje na to, da pučanstvo ima smatrati huškače pogroma neprijateljima Ukrajinaca. Za eventualnu ponovu pogroma su odgovorni vojnički zapovjednici, te glavari civilnih oblasti. Kriveće će se odmah strogo kazniti, a u stanovitim slučajevima bit će dapače i strijeljani. Vlada će poslati u mjesta Berdičev, Sarni i Ovuč istražnu komisiju, koja će se sastojati od zastupnika pravosudja, vojnih oblasti, te zastupnika židovske i ukrajinske javnosti.

Cijonistički rad u Ukrajini. Provi-zorni centralni ured cionističke organizacije u Ukrajini javlja slijedeće:

Od 2. do 7. veljače održavat će se u Ukrajini zemaljska konferencija cionista. Izbori su obavljani koncem siječnja, pa je i dotle dovršeno sakupljanje šekela.

Palestinski se tjedan održavao gotovo u cijeloj Ukrajini, te je do sad postignut novčani uspjeh od 93.211 rubalja. Centralnom je bureau-u pripojen palestinski ured, na čelu s dr. A. Salkindom.

U politici se cijoniste saglašavaju s ukrajinskim socijalnim federalistima. Nakon prevrata predloženo je cijonistima ustrojenje židovskog ministarstva u Ukrajini. Pošto cijoniste ne odobravaju program direktorija u njegovoj cjelini, moradoše dosljedno tome odbiti ponudu. Naprotiv tražiše oni potpunu slobodu za eksekutivu nacionalne skupštine. Bundisti, Poalcijonisti i ujedinjeni ne priznaju ni eksekutivu u narodnoj skupštini, već rad oko toga da sazovu konferenciju Židovskih radnika u Ukrajini, koju bi priznali jedinom i stancijom židovske nacionalne autonomije. Uslijed toga će možda biti raspuštena narodna skupština, a njezina će vlast prijeći na židovske socijaliste.

Češko-socijalistička stranka za židovske narodne zahtjeve. „Budućnost“ revija češkog socijalizma, koju uređuje

ti praški filozof prof. dr. Krejči, donosi u broju od januara ove godine članak „K židovskom pitanju“. Na koncu članku objelodanjen je oficijelni zaključak „češko-socijalističke stranke“ (Klofačeva stranka), kojim se izjavljuju, da stranka prihvaća zahtjeve židovskog narodnog vijeća za čehoslovačku državu. Zaključak, koji ima veliku važnost glasi:

„Osnivanje židovskog narodnog vijeća prima se odobrenjem na znanje i izričite principijelna požrtvovnost podupirati one zahtjeve, koje proizvire iz načela samoopredjeljenja, u koliko se time ne dira u jedinstvenost politike i kulturne organizacije čehoslovačke države.

Što se tiče detalja, bilo bi potrebno, da se diskutira, no biće prilike da o tome raspravljamo kod stvaranja školskih zakona.“

Izjave zemaljskog rabinskog seminara u Budimpešti. Profesori rabinskog seminara u Budimpešti smatrali su se ponukanima, da dadu i sa svoje strane političku izjavu, u kojoj izriču svoju nepokolebivu pripadnost k mađarskom narodu, jer je židovstvo samo vjeroispovjest. U toj izjavi koja je prenatopljena patrijotskim osjećajima odklanja se svako nastojanje Židova, koje ide za priznanjem židovske narodnosti.

Cijonistički ured u Budimpešti odgovorio je na taj proglas slijedećom izjavom:

Sa začudjenjem vidjeli smo, da je rabinski seminar postao dvorskim fakultetom Nazovi Židova, koji stoje na bazi prividnog konfesionalizma, te prema njihovoj želji daje za političke svrhe svoje stru ni sud.

Sigurni smo, da židovski narod neće upitati sadašnje docente rabinskog seminara, da li postoji ili ne.

Denuncijatorsku namjeru, koja se skriva iza patrijotskih fraza, odbijamo u ime cijelog ugarskog židovstva, koje je bez iznimke zadojeno nepokolebivom lojalnošću i ljubavlju prema domovini. Napose žele cijoniste, da onaj 1 milijun Židova ostane u jedinstvenom kompleksu Ugarske, koja će se osloniti na narodnim mirom izgrađenu kulturu i demokratizam. Ne možemo da dopustimo, te bi pojedina gospoda uzela u najam patrijotizam ugarskih Židova.

S boli sjećamo se onog dijela ugarskog židovstva, koji je uslijed okupacije izvržen teškom psihičkom pritisku i kvalificiramo „objavu“ rabinskog seminara i s ugarskog i židovskog stanovišta kao veliku političku pogriješku i netaktilnost.

Istup cionističkih slušatelja budimpeštanskog rabinskog seminara. Cijonistički slušatelji, koji sačinjavaju majoritet u višim razredima, istupili su iz rabinskog seminara. Protiv onog dijela cijonista, koji je ostao u zavodu povedena je disciplinarna istraga.

Nadrabin dr. Chajes u Pešti. Mnoštvo od više hiljada ljudi pohrlilo je, željno očekivanom predavanju bečkog nadrabina dr. Chajesa. Među općinstvom, koje je bilo poglavito od duševne elite peštanskog židovskog građanstva sastavljeno, opažalo se i zastupnika znanstvenih krugova.

Čim su bili izašli oglasi, koji su naviještali predavanje dr. Chajesa, poduzeta je bila sa strane asimilanata velika agitacija protiv tog predavanja, počeli su gradom kolati glasovi o kojekakvim namjerama kršćansko-socijalne stranke. Židovska se

publika ipak nije dala prevariti lažnim vijestima već je u velikom broju pohrlila k predavanju.

Predsjednik skupštine dr. Moses Richtmann nazvao je cijenjenog gosta „Rabin šekol bene hagolah“.

Za vrijeme govora dra. Chajesa došao je zastupnik socijalne demokratske stranke, koji je umolio, da se skupština prekine, jer se prije podne demonstriralo nakon rastjeranja kršćansko socialnog mitinga.

Publika je bila tako oduševljena, da je tek nakon opetovanih molba, uz povlađivanje govorniku, izišla iz dvorane.

Cijonisti i Poale Cijon počeo poslije toga pred uredništvo „Egyenlőség“-a, pjevajući putem nacionalne židovske pjesme, da pozovu na odgovornost urednika Dr. Szabolcsia, jer način pisanja „Egyenlőség“-a ugrožava sigurnost Židova. „Egyenlőség“ je naime kula asimilanata, koja govori više nego kršćansko-socialni list. Među njima je u jednom od zadnjih brojeva napala Dr. Chajesa i ugarske cijoniste, da su oni krivi slomu Ugarske i svim drugim nevoljama naroda mađarskoga. Što s time Dr. Chajes posla imade ne znam, a sigurno niti Dr. Szabolcsi. Cijonistima se za kratko vrijeme priključili i komunisti, da pomognu „židovskoj braći“, kako se njihovo vodstvo izjavilo. Cijonistička i komunistička deputacija nato pođe uredniku „Egyenlőség“-a, tražeći od njega: 1. za voljštinu, 2. da promjeni smjer pisanja (komunisti se zaprijetiše, ako to neće učiniti, da će ili list obustaviti, ili će uništiti upravu „Egyenlőség“-a). Ovo se trebalo pismeno uglaviti, ali je zapriječeno po redarstvenom nadzapojedništvu, koje je međutim prispjelo na lice mjesta. Demonstraciji, koja je trajala do kasno u noć, priključilo se osobito brojno židovsko časništvo (koje sada žive radi za cijonizam), kao brojno općinstvo i komunisti. Čitavo vrijeme je pratilo povorku redarstvo sa dva automobila, na kojima su smještene bile strojne puške. Red je vladao čitavo vrijeme, samo je pred uredništvom „Egyenlőség“-a došlo do manjih izgređa, koji su se utjecajem cijonista doskora stišali.

26. o. mj. prije podne sastala se skupština kršć. soc. stranke, na kojoj je zaključeno, da poslije podne istoga dana provale u „Vigado“, gdje se trebala obdžati židovska skupština, da se osvete Židovima ali su zapriječeni po komunistima, koji su provalili u njihovu dvoranu i rastjerali ih, da pomognu Židovima, koji od nekoga vremena veoma uznemireno žive radi pogroma, što su pokušani od kršćanskih socijalista. Potrebu organizacije ovdašnji Židovi ipak ne čute, naprotiv, nastoje da cijonizmu što više naškode.

Felix S.

(J. P. B.) Jutros je došlo zastupstvo 32. peštanske domaće regimente u pisarnu cijonističke centrale i izjavilo, da svi židovski članovi te regimente žele korporativno pristupiti cijonističkoj organizaciji. Ujedno su umolili, da se odpošaju u vojarnu govornici, a osobito bi im bilo stalo do toga, da prisustvuje njihovoj skupštini uadrabin dr. Chajes i da im on progovori.

Palestina ured u Budimpešti. U Budimpešti osnovan je, po nalogu zem. cijonističke organizacije „Palestina ured“. Pročelnik tog ureda je Dr. Ladislav Kohn, peštanski zubar.

K pitanju Palestine.

Palestina neovisna država. Kopenhagen, 8. februara (Posebni brzojav), Židovski dopisni ured primio je slijedeći brzojav svog londonskog dopisnika: Doznajem iz pouzdanog vrela, da je mirovna konferencija odlučila Palestinu staviti pod kontrolu saveza naroda a pod upravu jedne velevlasti. Palestina biće priznata kao poseban teritorij a ne kao dio Arabije ili Sirije.

Potpuno udovoljenje židovskih zahtjeva. Stephen Wise kod Balfoura i Cecila. Kopenhagen, 4. februara. (Posebni brzojav). Cijonistički ured javlja: Podpredsjednik cijonističke organizacije u Americi, dr. Stepaen Wise, imao je odulji dogovor s Balfourom. Balfour uvjerio je dr. Wise-a, da njegove izjave od 2. novembra 1917. predstavlja tek minimum onoga, što Židovi mogu da očekuju od mirovne konferencije.

Dr. Wise imao je i dogovor s lordom Robertom Cecilom, koji se izrazio, da nema sumnje da će mirovna konferencija potpunoma udovoljiti željama židovskog naroda. U daljnjem toku razgovora rekao je Cecil, da se veseli te je židovska stvar od novembra prošle godine silno napredovala.

Proklamacija židovskih zahtjeva u Rimu. Na skupštini u Rimu, kojoj prisustvovahu razni senatori i zastupnici, ostavljen je zahtjev, da se u Palestini podigne židovska država, te da se u svim zemljama Židovima podijeli jednakopravnost.

Kolonija kitajskih Židova u Palestini. Inicijativom gosp. E. S. Kadossie odlučiše kitajski Židovi osnovati u Palestini posebnu kitajsku koloniju.

Useljivanje u Palestinu. Kopenhagenski ured dobio je od londonskoga cijonističkoga ureda slijedeći brzojav:

„Cijonističke organizacije moraju se upozoravati, da se u Palestinu nitko ne može useljivati, dok ne uslijedi sa strane londonskog ureda posebna obavijest. Za osobe, koje se iseljuju prije obavijesti, ne može se preuzeti nikakova odgovornosti dr. Weizmann, i dr. Jacobson.

K tomu piše Kopenhagenski ured.

„Mi smo već prije upozoravali na opasnosti, koje prijete celom našem palestinskom djelu neorganizovanim i prebrzim useljivanjem. Brzojav gospode dr. Weizman i dr. Jacobsona potvrđuje sa strane londonske uprave shvaćanje, da useljivanje u Palestinu smije da uslijedi samo po stalnoj osnovi, koja računa sa svim političkim sigurnostima, te go podarskim uvjetima i potrebama. Samo sistematsko useljivanje odgovara našim narodnim ciljevima, pa samo za nju može cijonistička organizacija da preuzme odgovornost“.

Iz Jugoslavije.

Reforme u hramu. Poznata je činjenica, da je sve u našoj općini trulo i nevaljalo: sa a općina i sve njene institucije. Hram i škola pogotovo su rane na općinskom tijelu našem. Ne znam, zašto nitko ne počne s ventiliranjem tih pitanja, možda nije ni vrijeme sad zato. I ja ne bih išao pisati o hramu — premda bi se o njemu davno već moralo pisati — da se ne događaju stvari, koje moraju svakog osupnuti i koje upravo sile na odgovor. Za-

grebačka „bogoštovna“ općina stala je na jednom provoditi reforme u hramu. Ova jedna zacijelo drži, da će time korisno ispuniti svoje posljednje časove, te ne vidi, da time dodaje još jedan težak grijeh svojim starim grijesima. Posljednje subote imala je služba božja u našem hramu sasvim novo lice: na mahove bi čovjek mislio, da je u kojoj župnoj crkvi, a ne u židovskom hramu. Haftora se čita tiho, a ne recitira se glasno, a za to vrijeme — sviraju orgulje, bilo da povećaju dojam, da se nalaziš u crkvi, bilo da pozabave općinstvo, koje se dosadjuje. Tefila se ne opetuje, već je kantor takodjer tiho čita — ili ne čita, tko bi znao. A onda najvažnije: čitanje tore skratilo se za polovicu. Najbitniji dio službe božje, čitanje tore, tog blaga i baštine židovskog naroda, skraćuju danas za polovicu, sutra će za tri četvrtine a prekosutra će ga uopće ukinuti. Da nije gospodi odviše hladno, zacijelo bi već odredili, da budemo u hramu otkrite glave. A što bi bilo našim „učenim“ ljudima premješiti svetkovanje subote na nedjelju? Ta to je samo razlika od jednog dana, a onda je i zgodnije, a „razumom“ je lako sve to opravdati. Eto nas na najboljem putu, da dobijemo hram poput berlinske reformirane općine, gdje su sve te praktične i razborite stvari provedene. Ali ja pitam svu tu gospodu, zašto oni uopće idu još u hram? Toliko im je stalo do jedne četviti sata, da provode sve te strašne reforme, pa bi bilo bolje, da uopće zatvore hram. Time bi prištedjeli skupocjeno vrijeme, a i novac, koji je potreban za uzdržavanje hrama, ali bi si uštedili veliku bruku i ruglu. Jer taj nedostojni postupak upada i nežidovima u oči. Ako su pak gospoda željna ozbiljnih reformi, neka provedu one, koji su doista u hramu bezuvjetno potrebne, a to je u prvom redu izbačenje orgulja iz hrama. Taj crkveni instrument nikako ne spada u židovski hram. Orgulje su početak asimilacije hrama da nema njih, ne bi bilo mješovitog kora, ne bi katolici molili u ime židovskog općinstva jevrejske molitve, a po melodiji kakvog kupleta. To je pitanje o orguljama tako važno, da bi mu trebalo posvetiti čitav članak. Hoću spomenuti samo utisak, što ga čini hram bečke židovske općine, u kom nema orgulja, a kor je muški, prema našem hramu. Zatim treba da mladež pučke škole uredno prisustvuje službi božjoj, da prati molitve kantora i čitanje tore u svojim biblijam, jer oni to u školi uče prevoditi, pa neka to znatje stečeno u školi upotrijebe u hramu, a neka im se to ne omogućuje time, da se molitve tiho mole — ili uopće ne mole — a čitanje tore skraćuje. Neke se uvede tumačenje tjednog odsjeka tore i neke se poprati tumačenjem iz midraša i talmuda, neka se uopće širi živom riječi s propovijedacnice duh židovstva.

Dašto da je i naše općinstvo indolentno, ono ne posjećuje hram, ali s tim skraćivanjem molitava i koncertiranjem za vrijeme molitve neka se ne vabe ljudi u hram. Neke se dade židovskom općinstvu doista mogućnost, da dade oduška svojim pobožnim čuvstvima u pravom židovskom hramu, ili neka se zatvori taj sadašnji hram uopće, da se znade na čemu smo; ali ovakav način uređivanja i degeneracije treba najodlučnije osuditi i odbiti.

Oskar Heim.

Židovska građanska skupština u Sisku. Teda se negda dočekalo u Sisku, da se netko zauzme za našu stvar, a to je ovaj puta bila omladina. Dne 26. o. mj. održala se građanska židovska skupština, koja je bila brojno posjećena.

Skupštinu je otvorio g. Dr. Ferić. U svome govoru poziva građanstvo, da se preobrazi, da ne bude više asimilanata. Opominje slušaoce, da rade oko toga, da Židovi ne budu uvijek građani trećega reda. Tumači ukratko patriotizam i cionizam. Nije antisemitizam uzrok cionizmu. Ova je tvrdnja posljedica vrlo elastične dijalektike. Na koncu moli slušatelje, da se zainteresuju za skupštinu židovske bogoštovne općine, koja će se održati 9. veljače, da je preustroje, da bude naredna židovska općina. Predaje riječ g. dr. Lichtu, koji je burno pozdravljen. G. nam dr. Licht razvija cijeli historijat cionističke težnje židovskoga naroda; naročito razlaže politički cionizam, kojega je stvorio Herzl. Razlaže unutarnju nuždu povratka k židovstvu. Danas, kad se vidi, da će do ostvarenja našega cilja doći, ne smije nitko da više zatajuje svoje židovstvo. Mi nijesmo više narod bez zemlje. Moli slušaoce, a osobito omladinu, u koju se najvećma uzdaje, da se povrate svojem narodu.

Preveliki bi prostor zauzeo cijeli govor, koji je potrajao malne 2 sata. Govor je gotovo sve zanio. Učinio je utisak, kao da su se onoga časa svi promijenili, da su postali svi »Židovi«. Mi, omladina, napose mu dovikujemo: hvala! Neka bude uvjeren, da ćemo uvijek misliti onako, kako on te od nas zahtijeva, pa kad se bude drugi puta navratio u Sisak, ne će više naći analfabete u poznavanju cionizma. Govor je popraćen burnim povlađivanjem. G. dr. Ferić zahvaljuje se na govoru g. dr. Lichta te moli slušaoce, ako tko ima što da kaže, da izvoli govoriti, jer bi debata bila vrlo poželjna. G. dr. Matija Lisičar obratio se slušaocima: No, asimilanti, javite se sada. Budući da nije nitko htio govoriti uzima riječ g. dr. Lisičar. U svojem umnome i dubokome govoru u svemu povlađuje g. dru Lichtu, izrazuje svoju bojazan, hoće li židovski narod, dobivši svoju zemlju, moći pretpjeti svu onu muku, koju iziskuje zemlja, toliko poželjna drugima narodima. Ne će li moguće, kao posljedica toga biti ne samo ponovna bijeda naroda, nego i ponovna njegova propast — rasulo? Istina je naša je ideja vebna, ali jesmo li i mi priprani, da je branimo do zadnje kapi krvi? Na to je dr. Licht razložio pitanje planove vodstva cionističke organizacije u pogledu Palestine i uvjerljivo pobijao bojazan dra. Lisičara.

Dr. Ferić zahvaljuje gg. predgovornicima, a i slušateljstvu. Tijem je i skupština zaključena pjevanjem hatikve po djevojačkom zboru i hrvatske himne po cijelom općinstvu.

Na večer je u 9 sati bio u Vel. Kaptolu komers. Svi su sisčki Židovi bili na okupu. Ističemo i ovdje krasne govore Dr. Lisičara i dr. Lichta.

Sakupila se također lijepa svota od neko K 2000.— od koje će jedan dio biti upotrijebljen za unešenje dr. Lisičara u zlatnu knjigu, a jedan opet dio za jugoslavensku djecu.

Govori pojedini zasjekli su nam se dubcko u pamet. Osobito govor dr. Lichta

Žalimo samo, da već prije nijesmo to učinili. Između slušatelja vidjeli smo srpskog kapetana Blagojevića, Dr. Godlera, dra. Šuperinu, dra. Lugarića i druge.

Pismo iz Bos. Broda. Na 21. decembra 1918. priredili su ovdašnji cionisti predavanje o stanju židovskog pitanja u opće i u Jugoslaviji. Nakon kratkog pozdrava sumišljenika Dr. inž. Werbera, u kojemu je istaknuo strašne događaje u Galiciji i Poljskoj, držao je sumišljenik Dr. Spiegler iz Broda n/S informativni i vrlo zanimljiv govor, u kojemu je razjasnio sva pitanja židovstva i cionističke organizacije. Uspjeh predavanja, kod kojeg bijahu prisutni zastupnici ovdašnje srpske posade, civilnih oblasti i svih društava bio je velik. Svi prisutni Židovi prihvatise burnim pljeskom predloženu rezoluciju u cionističkom smislu, te se ujedno izjaviše, da će pristupiti židovskom narodnom društvu, koje se je na konstituirajućoj skupštini 28. decembra prošle godine osnovalo. Na istoj skupštini izabran je slijedeći odbor. Predsjednik Dr. inž. Werber, potpredsjednik Alfred Goldberger, tajnik Stefanija Kaunitz, blagajnik Mošo Eskenazi, odbornici: Adolf Grünberger, Dr. Berthold Haas, Dr. Albert Marić, Makso Buerbach, Ljudevit Vrasznay, David S. Pesach. Osnovano je društvo odmah nastojalo, da se promjeni rad u našoj izraelskoj bogoštovnoj općini, što je na glavnoj skupštini ovd općine, držana 12. januara o. god. potpuno uspjelo. Društvo je poslalo na cionističku konferenciju u Zagreb 2 delegata (Dr. Werbera i Goldbergera) te su isti nakon povratka tačno izvjestili o tečaju i rezultatima ove konferencije na veliko zadovoljstvo svih prisutnih. Posao je započeo i nastavlja se sa velikim oduševljenjem. — Za žrtve pogroma sabrao je naš predsjednik 3390 K, za cionističke organizacione svrhe 800 K, za žid. narodni fond sakupljeno je do sada već preko 1500 K, a moralni uspjeh odgovara potpuno materijalnom.

Z. d. narodna općina u Bos. Brodu. Dne 12. o. mj. održavana je redovita glavna skupština „Izraelske bogoštovne općine“ u Bos. Brodu, na kojoj je primljene glavne promjene pravila po narodno židovskom demokratskom smislu i to na predlog Ing. Dr. Werbera. Na mjesto starog odbora izabrani su općim i tajnim glasanjem, kod kojeg su prvi puta učestvovali i Židovke sa aktivnim i pasivnim pravom glasanja, slijedeći odbornici: Predsjednik Alfred Goldberger, potpredsjednik David I. Pesach, tajnik Mošo Eskenazi, blagajnik Max Auerbach, odbornici: Ing. Dr. Avram Werber, Dr. Berthold Haas, Naftali I. Pesach, Adolf Grünberger, Ljudevit Krasnaj i gospojica Stefanija Kaunitz. Moramo istaknuti, da je kod nas slavna „Fuzija“ bez ikakvih poteškoća provedena, jer u naravi doista i postaji.

Cijon. rad u Brodu. Dana 28. siječnja o. g. sazvala je mjesna cionistička organizacija u Brodu n/S. izvanrednu glavnu skupštinu. Pročitan je dopis Saveza, pa je sakupljeno K 10.000— za trošak naših delegata, koji putuju na cionističku konferenciju u London, kao i za druge potrebe zemaljske organizacije. Predsjednik g. Dr. Oskar Spiegler razvio je program o reorganizaciji bogoštovne općine, koji je sa svim glasovima proti jednog prihvaćen. Ujedno je prihvaćen podnesak na izraelsku bogoštovnu općinu, kojim se predstojništvo

umoljava, da što skorije sazove izvanrednu glavnu skupštinu, na kojoj se ima reorganizacija provesti. — Podnesak potpisalo je odmah 69 izbornika, makar da je po štatutu potrebno samo 20 potpisa.

Brod n./S. Na 1. Adara obdržavali smo prvi sastanak naše literarno zabavne sekcije sa slijedećim programom: 1. Pozdravni govor po predsjedniku sekcije sumišljeniku Mavri Albacharu. 2. Susretaj od Scholem Alechem preveo sumišljenik O. Kischitzky čita sumišljenica Paula Sessler. 3. O cionizmu predaje sumišljenik Oskar Kischitzky. 4. Na krilu okeana od Moris Rosenfelda prevod Dr. Aleks. Lichta recituje sumišljenicu Ernestina Adler. 5. O asimilaciji predaje sumišljenik Dr. Samuel Kun. 6. Kol Nidre pjeva sumišljenik kantor I. Handl. Na glasoviru pratnju sumišljenik Slavko Jelinek. Dupkom puna dvorana općinstva svakoj je točki sa oduševljenjem i zadovoljstvom povlađivala. — Nakon oficijelnog programa razvila se nevezana zabava i komers.

„Židovska čitaonica u Osijeku, osnivajući svoju knjižnicu, moli sve sumišljenike kao i one, koji simpatijom prate naš pokret, da je u njenom radu oko duševnog preporoda našega naroda podupru što izdašnjim darivanjem knjiga. U prvom redu molimo onakove knjige, koje se bave židovskom literaturom, povijesti, te socijalnim i kulturnim problemima Židova i židovstva, ali su nam dobro došle i sve knjige u svim jezicima drugih naroda. Knjige molimo da se pošalju na adresu „Židovske čitaonice“ Osijek I, Kolodvorska ulica 25.“

Rad u Vinkovcima. Duboki dojmovi, što su ih naši delegati sa zagrebačkog zem. vijeća sa sobom donijeli, nijesu ostali bez ploda. Dne 23. o. mj. upriličilo je vodstvo ovdašnje cionističke organizacije vrlo dobro posjećeni sastanak, na kojem su gdjicu Vilma Grossova, te gg. Dr. Bauer i Borowitz prikazali rad zagrebačkog vijeća osvrnuvši se osobito na onaj dio po Dr. Lichtu iznešenih smjernica, po kojima treba da i ovdje započme pozitivan rad. Uspjeh nije izostao: Zaslugom rabina g. Dr. Frankfurtera osnovana su dva tečaja za hebrejski jezik. Tečaj za mladež obuhvata gotovo svu našu židovsku mladež bez razlike spola, a i broj učenika u tečaju za odrasle zadovoljava. Osnutak je židovske čitaonice osiguran.

Započeo je rad vodstva naše organizacije gledajući smještanja mladeži kod židovskih posjednika tla u vinkovačkoj okolini, pa već po sada imade dobrih rezultata.

Protiv nacionalizovanja bogoštovnih općina, kao i protiv saveza istih teško da će se i jedan glas podići.

Sabiranje novaca za našu zemaljsku organizaciju svršilo je vrlo dobrim uspjehom. Tako su dakle vinkovački Židovi već dosad pokazali, da ozbiljno shvaćaju duh i zahtjeve vremena, i nema bojazni, da bi u Vinkovcima naša stvar još jednom zaspala mogla. B.

Osnutak židovskog literarnog djevojačkog društva u Bje lovaru. Dne 22. siječnja 1919. obdržavala se ovdje konstituirajuća skupština, žid. literarnog društva „Mirjan“. Pozivu sazivajućeg odbora, odazvalo se oko 40 djevojaka — te su osnutak ovoga društva, sa zadovoljstvom primile. U ime sazivajućeg odbora pozdravila je prisutne djevojke, Greta Hirsch,

izrazila veselje, da su se pozivu tako brojno odazvale, razložila u kratko, svrhu osnutka toga društva — i zamolila sve one, koje su voljne uzraditi ozbiljno oko napredka društva — da se začlane. Sve prisutne, pristupile su kao članice — te ima nade — da će društvo svojim dužnostima zadovoljiti — gojiti židovsku literaturu — i odgajati članice u duhu narodnoga židovstva. Iza pročitanih i jednoglasno prihvaćenih pravila, izabrau je slijedeći odbor:

Predsjednica: Grete Hirsch, potpredsjednica: Herma Goldmann, blagajnica: Slava Štern; tajnica: Mela Drucker; odbornice: Tilda Wolf, Irena Mandl, Olga Neumann, Julija Hirsch, Vera Fischer, Ruža Lausch i Giza Pollak. Knjižničarku nije se izabralo — jer društvo ne raspolaže predbježno knjižnicom, te će se služiti knjigama židovskog građanskog društva. Predsjednica i odbor zahvaljuje na povjerenju — te obećaje u najskorije vrijeme sastaviti program rada. **G. H.**

Osnutak židovskog građanskog društva „Hat'hija u Koprivnici“. Nakon povratka sa zemaljskog kongresa iz Zagreba, koji je održavan 5. i 6. siječnja o. g. referirao je delegat g. David Deutsch 12. siječnja u dvorani Židovske bogošt. općine. Toga dana u 11h sati prije podne sakupio se je lijep broj gospoda i gospode, da saslušaju taj referat. Gosp. Deutsch je lijepim svojim referatom ocrtao svrhu i cilj tog kongresa i obazreo se na naše prvake u toj stvari, te rekao kako je to sve veličanstveno bilo, gdje su Židovi prvi puta pod svojim barjakom Zagrebom slobodno se kretali.

Iza svršenog referata apelirao je g. Deutsch na nazočne, de se i u Koprivnici stvori društvo, a budući već postoji omladinsko društvo „Hat'hijah“, da se stope građani s omladinom u jednu organizaciju. Taj je predlog prihvaćen, pa je sazvana za 19. siječnja l. konstit. glavna skupština. Toj skupštini odazvao se je velik broj gospoda i gospode, i zaključkom te skupštine bude osnovano novo društvo, za koje se je odmah 90 članova prijavilo. Konstituirajućoj skupštini predsjedao je g. Dr. Lav Fischer, koji je lijepim riječima ocrtao svrhu društva.

Ujedno je izabran slijedeći odbor: koji se je konstituirao ovako: predsjednik: Dr. Lav Fischer; tajnik: Emil Reich; blagajnica: Terezija Löbl; knjižničari: Oton Hirschler; odbornici: Jacques Hirschler, Dr. Arpad Hirschberger, ling. Milan Kollmann, David Deutsch.

Dopis iz Bijeljine. Dne 22. ševata 5679. (23. januara) održali su Židovi grada Bijeljine, konstituirajuću skupštinu, kojoj je predsjedao sumišljenik Zadik Baruch. Sumišljenik Finci govorio je o programu cionizma — našto svi prisutni jednoglasno izjavljuju svoje pristajanje uz cionizam. Sumišljenik Alberf Montilja referira o toku i zaključcima zemaljske konferencije cionista Jugoslavije. Odašilje se brzojav priznanja sumišljeniku Dru Albali i Ing. Grofu. — Stvara se „Mjesna organizacija cionista u Bijeljini“ kao mjesna skupina židovskog nacionalnog društva za B. i H. u Sarajevu. Za predsjednika bi izabran sumišljenik Hajim Jos. Papo.

U nedelju, dne 24. ševata 5679. (26.

januara) održala je ovdašnja židovska bogoštovna općina svoju glavnu skupštinu, na kojoj je dala apsolutorij starome odboru i izabrala novi. Primjetiti valja, da su svi Židovi općinari grada Bijeljine ujedno i članovi mjesne organizacija cionista, te da predsjednik organizacije zaprema podpredsjedničko mjesto u općini. Time je u duhu već provedena preobrazba židovske bogoštovne općine u židovsku narodnu općinu, te čeka na direktive Radnoga odbora zemaljskog Saveza Cionista za SHS. u tom smjeru.

Tom se je prilikom sakupilo za zemaljsku organizaciju Cionista 3138.— kruna i stvorile su se četiri zaklade po 2000.— kruna za zanatlijske potpore društva: „La Benevolencia“.

Cici.

RUŽICA SIDON
MIRKO TKALČIĆ
ZARUČENI
BROD n./S. ZAGREB.

IRENA PFEIFFER
HINKO SPIEGEL
ZARUČENI
ZAGREB u veljači 1919.

BELA KATZ
LJUBA KATZ rođ. SCHWARZ
VJENČANI.

Vijesnik Povjereništva Židovskog narodnog fonda (Keren kajemet lejisrael) za Jugoslaviju.

Svrha je Židovskog narodnog fonda da u Palestini kupuje i stiče zemljište, koje će ostati neotudjivim imetkom židovskog naroda. — Žid. narodni fond utemeljen je na V. cion. kongresu god. 1901. i posjeduje već oko 10. milijuna kruna. Prihodi neprestano rastu, a iznosili su god. 1917. oko 2 i pol mil. kruna.

Skupljajte poštanske marke za Ž. N. F.!

Sada u vrijeme ostvarenja židovskog ideala potreban je židovskom narodnom fondu ogroman kapital. Svakom, pa i najmanjom svotom možemo i moramo taj kapital da uvećamo. U tu svrhu osnovana je u Zagrebu jedna filatelistička grupa, kojoj je svrha, da skuplja poštanske marke i da ih unovčuje za Ž. N. F. Dužnost je pak svakog cioniste, da tu akciju podupre. Zato, sumišljenici, šalžite što više i što prije! Sva k a nam je marka potrebna.

Šaljite pridonose na adresu:

Filatelistička grupa „Židov“

Zagreb
Petrijnska 22.

Izkaz darova

Za vrijeme od 15./I. 1919.
do 31./I. 1919.

Samoopozovanje.

Zagreb. Greta Deutsch 10.— Ženka Rosenberg 4.— Dr. Hugo Kon za cijelu god. 24.— Leo Neuberger 1.— Po „Benot Cionu“ po 12.— Sara Hasson, Zorka Neusser po 7.— Lederer A. ka i Olga po 6.— Graf G. po 5.— Neumann F., Fürst Robert i Mina, Herlinger M., po 4.— Weiss Lj., Fürst Greta, Brüll S., Lauš F., Brüll

Ruža i Minka, po 2.— Pollak M., Steiner R. Schrenger O., Weiller M., Berger Ana, I. Büchler R., Kohn, Rosenberg S., Fürst Šandor i Gisa, Schwarz Bela, M. Stern, T. Rosenberg, Neumann Hinko i Gisa, F. Schnittlinger, Baran Jelka, po 1.— Modjoroš, Weiss, Hermann, Mayer, Fürst Berta, Schwarz, Freiburger M. Rechnitzer, Müller, Freiburger H., Weiss, Sauerbrunn A., Steiner Adler, Neumann, Engelsrath, Weinberger, Aschner, Sauerbrunn Mitka i Paula, Würzburger Stein, Steinhof, Spitzer, Dr. Glücksthal, Lav Stern, Sterk, Salzer, Gross 145.— Zdenko Weiss 5.— 189.—
Varaždin. M. Berkeš 5.— 194.—

Škrabice.

Zagreb. D. Spitzer 29.—, Hochsinger 29.20, Schwarz 8.26, Steiner 13.77.—, Wesler 9.02; Spitzer D. 5.02, Dr. Jacobi 12.45, Neumann 11.46, Aschner 4.26, Bethlehem 19.40, Cohen 23.77, D. Levi 10.59, Ured Ž. n. f. 21.—, Steiner E. 5.77, Kollmann 6.76, Ulman 1.— Deutsch 6.70, Brüll 12.—, Rosenbaum 11.—, Schwarz B. 4.18, S. Spitzer 60.— V. Spitzer 28.— C. Barmaper 31.16, D. L. Pesach 6.— Ured Ž. n. f. 80.— 626.77
Bijeljina. Poslao Zadik Baruch, Mor. Hajon 15.84, Z. Baruch jr. 12.14, Z. M. Baruch 8.36, B. Šijomović 22.64, S. Krauss 16.46, E. Schwimer 8.113, H. Papo 19.96, S. Montilja 90.—, G. F. üfeld 10.60, I. Papo 4.40, J. Perera 9, M. Baruch 7.— 300.03
Osijek. Marko Preiss 52.49, Krauss i Neumann 16.—, V. Borovitz 6.— 74.49

Adresa za dopise: Petrijnska ulica br. 22. prizemno. Uredovno vrijeme od 9 do 12 prije podne i od 2 do 5 poslije podne. — Novac se šalje na Banku za trgovinu obrt i industriju d. d. Zagreb, za račun Ž. N. F. s naznakom svrhe.

Banja Luka. Flora Levi	35.—
Zemun. B. Beherano	11.—
Pakrac. Dr. R. Glück	80.—
Bihac. Poslao Rafael Attijas i Cij. oml. društvo 21.40, M. Attijas. 43.— R. Attijas 10.—, Žid. nac. društvo 26.60.—, S. Izrael 8.—, M. Attijas 4.—, G. Levi 6.94, A. Attijas 6.40, Maestro Juda 8.29, A. Rechnitzer 6.20, Baruch 5.30	146.13
Koprivnica. Poslao Otto Hirsler i A. Reich 15.72, Kolman —.60, Schwarz 4.—, Fuchs 8.36, Rosenberger 3.—, Braća Scheyer —.96, Hirsler 22.— Neufeld 40.68, Grünwald 9.— F. Löbl 9.20, Hirsler jr. 2.—	135.52
	1408.94

Zlatna knjiga.

Koprivnica. Milan Scheyer sabrao u kući Jos. Scheyera na Beritmile najmladjeg sina Zdenka za „Nahum Sokolova“ 155.—
Tuzla. Poslao Ig. Rosner: sakupljeno prig. vjenč. S. Wiesler i Oppermann na ime istih po 200.— Sam. Wiesler, Oppermann i Wiesler, po 100.— D. Kohen, po 20.— Dr. L. Steindler, J. Oppermann 540.—
Križevac. Kod kućne zabave prig. 5 god. proslave opstanka „B'ne Jisroel“ sak. na ime tog društva 400.— i na ime „Hebra Kadischa“ 400.— 800.—
Mostar. R. Konforti sak. za „Nachum Sokolova“ 72.—
Zagreb. E. Wolmut sak. 110.— Jos. Cohen za izg. okladu proti, Neusser, Bornstein, Deutch 30.— D. L. Pesach 100.— sve za „N. Sokolova“ 240.—

Pakrač. Dr. R. Glück sabrao 372.— D. Strassberger 25.— Gelman 20.— S. Kon 16.— po 10.— Burakovski, Čolić, Herzog, Manković, po 9.— Strauss, po 6.— Herzog, po 5.— Kohn, Strauss, Freund, Herzog po 4.— Mautner 512.—
2319—

Masline.

Daruvar. R. Weinberg na ime pok. majke Melanije Goldberger u Herzl šumi 20.—
Čazma. Marija Strauss na ime Reg. Hafner 10.— na ime Zora i Linka Lauš 20.— 30.—
Zagreb. Žid. svijest na ime Flora Levi 10.— Raf. Attijas na ime Arpad Weiller 10.—, Lavosl Löv na ime Greta Löv 20.— Moise Montilja i Azr. Attijas na ime Slave Werthcim 100.— Arpad Weiller 20.—, Max Nitrai na ime Rachel 10.— sve u vrt Jeanette Stern Arpad Weiller prig. ugod. sprovedene večeri kod obitelji Neuberger u Herzl šumi 200.— Obitelj Benedik-Breyer na ime pok. sina Mihajla 100.— Pijoniri iz Radoma 40.— Isak Schlesinger 20.— E. Rehberger 20.— G. i H. Samlaić na ime Erna Szemnitz 30.— Sadik Levi za L'ho Dodi 10.— David Baruch na ime Tereze i Milke Herlinger 50.— Jul. Wiener na ime Mirjam Weiller 40.— Šandor Auferber na ime obitelji Neuberger 40.— Rudolf Polak prig. porod. slave na ime Esti Vall 180.— Z. Weiss na ime Žige Hiršl 20.— Vlad. Weiss 50.— u Herzl šumi, Sal. Kabiljo prig. god. Simke 50.— B. Gaon na ime Mor. Kohen 30.— 1050.—
Vukovci. R. Ohrenstein na ime Vilme Kohn 20.— Dr. M. Frankfurter sabrao na ime Gisele Stock i H. Handler prigodom svatova 60.— sve u gaj Dr. Jacobi 90.—
Prije dor. Po Gustavu Seidemanu daruju u vrt Jeanette Stern po 50.— N. N. N. u vrt Gid. Seidemann po 10.— Dr. Metsch na ime Mord. Metsch, po 20.— Jos. Sumbul, Lea i Jakša Wegner, po 2.— Helena Metsch 152.—
Osijek. Za vrt Ervina Kraussa sak. „Mirjam“ 290.— „Jaldej Cijon“ 300.— „Bargiora“ na ime Mirko Polić 160.— „Mirjam“ 180.—, T. Scheiber 10.—, Weiss 50.— 990.—
Uljanik. A. Goldberger, prig. dana god. smrti kćerke Melanije 30.—
Mitrovica. Rosa Rehberger i obrt. Fuchs na ime Dr. Bernharda 100.—
Ogulin. Milan Licht prig. ozdravljenja kćerke Lee i Vere na ime istih u gaj Bargiore 100.—
Banjaluka. Flora Levi sak. za gaj Banjalučkih palih junaka 130.—
Varaždin. Schönvald Ferdo i Ivana 20.— Selina Stein 10.— Jos. Stern na ime Nat. Stern 10.— sve u gaj Dr. Jacobi 40.—
Karlovac. U vrt Davida Anhaltzera daruju po 50.— Mavro Walder, po 20.— S. Hochsinger, Jos. Rendeli, Art. Weiss, P. Beck, F. Heksch, po 10.— Dr. M. Gross, po 2.— E. Kramer, D. Meisel, H. Singer, Hinko Bichler, 2 osobe po 1.— 170.—
Tuzla. Luise Zaloszer u gaj Dr. Jacobi 100.— za gaj Joh. Thau sakupila Sonja Thau 40.— Henrieta Thau prig kartanja sa natpor. Berger, Blatt, Schwarzenberg i S. Thau 10.— 150.—
Sarajevo. Robert Fürst na ime Drago Altmann 10.— Drago Altmann na ime Robert Fürst 10.— 20.—
Derвента. I. L. Pesach na ime Jaque Lachmann u gaj Dr. Jacobi 50.—
Zemun. Po Jos. H. Eliasu daruju za „Zemunske cijoniste“ po 20.— Žiga Szemnitz na ime Erna Szemnitz, po 10.— Berta Tagleicht na ime E. Wiegensfeld, Žiga Szemnitz na ime Franciska Szemnitz, Jos. H. Elias na ime Heinr. Elias, Hinko Samlaić 60.—
Sisak. Ilka Strasser na ime Malvine Schwabenitz u gaj Joh. Thau 10.—
Križevac. Na zarukama Kafice Goldberger i Alb. Steiner sak. Helena i Branko Pollak za vrt Hermine Pollak 450.— Elica Sattler povodom dobre vijesti svog oca iz ropstva 50.— Vlad. Hiršl sak. kod zaruka Lote Mayer N. Spitzer 64.— Slava Lausch na ime Hermina Pollak 20.— Slavko Hirschl na ime Emice Krauss 16.— svega 150.— za otvorenje vrta „B'ne Jisroel. Slava Hiršl na ime i u vrt Davida Anhaltzera 20.— U kući Neumann sabrano za „B'ne Jisroel“ 20.— U kući Schwarz sabr. kod kartanja 17.— Tinka Schwarz na ime R. Mayer 10.— 647.—
Brčko. Erna M. Levi 10.— David Levi na ime pok. M. Montilje, 10.— sve u gaj Joh. Thau 20.—
Sanskimost. Braco Hasson na ime Seraf. Izrael 10.— Blanka Hasson na ime Otto Deutsch za ozdravljenje 20.— sve u vrt Jezn. Stern 30.—

Caprag. Otto Jungwirth na ime Herman Lich u gaj Dr. Jacobi 10.—
Sikirevci. Duka Kohn na ime Jak Kohn 10.— i na ime Julka Kohn 10.—, Ana Sternberg na ime Drag. Sternberg 10.— sve u Herzl šumi 30.—
Bjelovar. Prigodom Beritmile Vlatka Gottlieb sak. na ime istog u gaj Joh. Thau 268.—
Travnik. Poslao Ham Papo za gaj Joh. Thau, Juda J. Konforti 34.— Sara H. Pinto 30.— S. Kaion i M. Finzi 44.— D. Pesach 20.— K. Konforti 10.— po 5.— I. Abinun, Dr. H. Altarac, H. Feldbauer, i razni 6.— 159.—
4356—

Darivanje zemlje.

Zagreb. Milka Moses sak. u Rači prig. zaruka Marte Moses i Sig. Hahn 212.—, Ernest Fürst (prije Dubrava) 1 dunam na ime Šandor Fürst, i 1 dunam na ime Karoline Ehrenfreund 100.— 312.—
Križevac. Gizela Strauss daruje po 1 dunam na ime Jac. Neumannj Ana Wohlmuth, i Ida Weiller 150.—
Vinkovci. Ljuba Reich 50.—, Charlotta Reich 50.— 100.—
Ivanska. Branko Beck 50.— 612.—

Dječji sabirni arci.

Sisak. Verica Hiršler 54.—
Prije dor. Haim Levi i Lujo Weiller 157.—
Gradačac. Benjamin Kabiljo 40.—
Zagreb. Ed. Pick 32:60
183:60

Kolonia Členov.

Ludbreg. Oklada Rud Appler — Lauš Zora 10, Weinrebe 5, Levi H. dobitak kod kartanja 6 21—
Brod n/S. M. Deutsch sak. prig. rođendan: 30— 50—

Dr spomendana smrti.

Bok. Brod. Ing. Dr. A. Werber nadoplatak za „Isroel Dov. 200—
Travnik. Haim Papo za dar spomendana smrti Johannana Thaua umrlog 20 Elula 5678; sak. prig. zaruka M. Danon— D. Pesach 131.90, Rosenzweig sak. 160.—. Kod oprosne večeri Dr. H. Altaras sakupljeno 59.— Herman Schuster 50.—, po 25.— I. Salom, Dr. Zauderer, Sal. Levi, M. Montilja, M. Konforti, po 20.— Mordo Salom, po 10.— A. Konforti, M. Salom, A. Salom, po 5.— I. Abinun, po 2.— Jos. Attijas kod tore 522:90
722:90

Nahla.

Osijek. Sakupio Simona Spivak Efr. Njemirovski 40.—, Sal. Spivak i zaručnica 50.—, po 20.— Simon Spivak, Isidor Weiss, po 10.— Franjo Glied, David Weiss, O. Weiss i B. Spivak, Galamboš, L. Fuchs, Farbar Miroslavj Olga Wagner, K. Weiss, J. Ohrenstein, po 8.— Hrčić P., po 5.— Ad. Fuchs, Ella Bauer, po 4.— Jos. Weiger, Werner, B. Fuchs, ukupno 230.—. Po Mirku Kraussu. R. Schulz sak. 70.— Leop. Spitzer 50.—, A. Lang 33.—, po 20.— A. Fischer, Hugo Bošković, L. Baum, Jak. Bröder, M. Spitzer, A. Kišički, N. N., po 10.— D. Büchler, Ž. Goldstein, J. I. Mahler, Dr. Leitner, Fischer, S. Kabiljo S. Stein, L. Adler, po 6.— K. Alfred, Fischer, po 5.—, V. Stein, M. Lövy, Levy F., Levi Vilim, Kolaric M., po 2.— M. Schön 642.—
Bjelovar. Po Slavku Fürst i Singeru: Radosl, Ackermann 27:40. Na čajanki kod obitelji S. Stern sak. 21:40, po 20.— Emil Kraut, Ivo i Otto Kraut, A. Fürst dobit na kartama 3.— 191:80
Bijeljina. Sakupio Zadić Baruch prigodom „Hanukat Abajit“ po 100.— Menahem Guter, I. Alkalay, I. Papo, Dr. Schlossberger, Jos. Schwarzberger, Heim M. Papo, I. M. Alkalay, Jak, Alkalay, Z. Baruch ml. po 50.— Mošo Danon, Avram Finzi, I. Musafija, D. Grünfelv, Haim Finzi, Baruch, B. Baruch, S. Alkalay, M. Semo J. I. Alkalay, Haim Z. Baruch, Avram M. Alkalay po 25.—, J. Montilja, J. Danon, po 20.— D. Salom, Mošo Baruh, Z. Baruch, A. Danon, Lezo M. Papo, R. M. Finzi, M. Pijade, S. Alkalay, Duda I. Papo, Mošo Montilja, Baruch A. Baruch, J. Semo, J. S. Alkalay, J. I. Alkalay, Haim M. Papo, S. Montilja, M. Finzi, po 10.— A. Z. Baruch, S. Alkalay, Jos. Alkalay, Baruch, Maestro, R. Levi, M. Danon, M. Baruch. R. S. Alkalay, M. Altarac, S. Baruch. D. Baruch, L. Semo, J. Kabiljo, S. Montilja, S. Alkalay, S. Krauss, po 5.—

L. I. Kabiljo, M. Alkalay sinovi 20.—, Dr. Schlossberger kod „Sefer tora“ 100.—, R. Schalomovitz dobit na kartama 180.—, Z. Baruch 30.—, M. Hajon 23.—, po 10.— Z. Baruch, H. Baruch, J. Perera, po 5.—, Haim I. Papo, M. Altarac, M. Baruch, po 2.— J. Kabiljo, S. Perera, R. Montilja, J. Kabiljo, K. Baruch, J. Levi 2475—
Vukovar. Po 500.— S. Frank, po 400.—, B. Kolman, po 200.— L. Leopold, S. Obersohn, A. Pfeffermann, E. Steiner, po 100.— B. Baum, O. O. (nečitljivo), Hermann, O. Mandelsmann, Fleisch J., Steiner, po 50.— Deutsch, Engl, Dr. A. Gottlieb, D. Herzog, B. Obersohn, po 42.— S. Singer, po 30.— Dr. Stangl, Albahari, po 20.— A. Baum, Armin Baum, Bier, Goldschmidt, Goldarbeiter, Juht J., Sohn, Kohn, Steiner Olga, Dr. M. Steiner, Ig. Schön, V. V., po 16.— Olga Baum, po 15.— F. Wellisch, po 10.— Weiss, Valder Pinkas, Schön E., Stangl, Stein, Strauss, Rosenfeld, Messner, Kaiser L., H rth, Feigenbaum, E. Baum, Adut Jul., po 5.— R. Weiner, F. Klein, Ada Klein Frisch, R. Krauss 3078—
Zagreb. Spitzer Tereze 100.—. U Royalu sakupljeno prigodom boravka gostiju 500— 600—
Bos. Šamac. Poslao Avram Mizrahi (bez specifikacije) 327.—
Dubrovnik. Poslao Tolentino: Sal. Tolentino 1.500.—, V. Finzi 300.—, A. Eskenazi 250.—, S. Kaldor 180.—, Diana Tolentino 100.—, Hajon B. 52.—, po 50.— M. Pardo, J. Papo, Dr. S. Mandolfo, V. Tolentino, Pinto E., Pinto H., David Tolentino, po 40.— M. Perera, po 20.— Pardo R., Papo, Reiss, Ferera, Mandolfo, po 15.—, Tolentino, po 10.— Reiss H., Valentin, Welsch, Finzi Vida, Merjama i Bonci, Gaon Albert 2967—
10.280:80

Obnova Palestine.

Ruma: Sakupio Alex Popper: po 50.— J. Popper Eng. S. Fuhrmann, po 20.— M. Dolaschek i sin' Jul. Käufer, Em. Popper, J. Reiner, Juht, F. Skopal. M. G. Rosenfeld, J. Lang, S. Hajduška, J. Pollak, J. Rohit, po 10.— B. Fischer, E. Lang, A. Schmidt 6.—, po 4.— Tausch, H. Gross, M. Gross 353—
Modrić: G. Poljokan 100—
Bos. Novi: J. Wegner za zahvalu čestitarima 10—
Sisak: Ilka Strasser 5—
Nova Gradiška. Sakupio Bauer: po 20.— D. Stern, J. Politzer, M. Bauer, L. Roth, Dr. R. Wolfheim 20.—. Po 10.— J. Weiss, H. Weiss, Maršal, J. Müller, Wachtel, J. Wachtel, B. Epstein, J. Kohn, Ž. Müller, N. N. 10.—, E. Mklér 10.—, A. Bauer E. Fuchs, Dragoner 6.—. Po 5.— L. Deutsch, Ing. Schön, I. Leitner, E. Neumann, J. Margel, O. Bauer, M. Bauer, B. Mandlovic 4.—. Po 3.— Rechnitzer Fischer, Pollak 6 dar. po 1.—. Višak knjige 17:50
307:50
Tuzla. A. Pesach prihod prod. karata 200.—, sak. H. Zaloscer 111— 311—
Vinkovci. Dr. M. Frankfurter sak. kod svatova Gisele Stock i H. Händlera 58—
Koprivnica. Kod kućne zabave V. Grünwalda sak. 125.—. Sak. J. Rosenberg kod kartanja 50.— 175—
Derвента. Sak. Sarina Baruch: po 20.— Rubenstein, po 10.— S. Baruch, D. Pesach, po 5.— B. Strassberger, E. Hartenstein. Po 4.— B. Eskenazi, S. Baruch, H. Gaon, A. Altarac, S. Hajon, B. Gaon I. Buchalter. Po 2.— M. Kohen, M. Eskenazi, M. Altarac, S. Hasson 86—
Zagreb. Sakupio Vl. Donner kod E. Fuchsa 103.—, Prig. Barmicve Bele Schwarz 39.—. Max Klein 100.—. Dr. Hugo Kon 50.—. Sakup. Vera Engelsrath 133.—. N. N. 10.—. Lili Pisker prig. rođendan svoga oca 118.—. Kod ručka Bukuze i Berte Kohn sak. S. Baruch 170.—. J. Wachs 18.—. Z. Spitzer sak. kod obit. Weiss 23.—. Sakup. na Silvestrovo kod S. Deutscha 143.—. Ivana Hiršl 5.—, Vlatko Donner 200.—. Sabr. u kući R. M. Sirmaj 26.—. Na tomboli Neuberger 37.—. Lj. Friedländer 100.—. Pavao Freund za neprim. dar u hranu 20.—. S. Hochsinger sak. kod kartanja 24.—. Na svatovima Riže Glück Rendeli sakup. 72.—. Izgubljena oklada A. L. Ilka Strasser 10.—. Sakup. prigod. zaruka L. Biller 20.—. E. Schwarz u vlaku 69.—. Mirosl. Freiberger 33.—. Engelsrat Vera mjesto revanša Pubi Bramier 31.—. Sak. Giza Graf 108.—. Mirjam Pollak sak. 22.—. Paula Šupek 5.—. Zdenko Weiss 15.—. Alfred i Lea Schrenger 4.—. M. Frank 10.—. L. Pesach i Finzi radi učinjene usluge 27.—. Stj. Hoffmann na kartama 5.—. Kohen Gaon na kartama 30.—. Zlata Blau 4.— 1823—
Var. Toplice. Prigod. zaruka Mayländer 210—
Budinščina. J. Jungwift 20—
Banja Luka. E. Brainer mjesto karte za kazalište 10.—. Sal. J. Poljokan prig. dolaska 59.—. 60.—

Tešić. Goldberger	100.—
Sanski Most. Eliezer Levi	17.—. Sadik Levi u vlaku 40.—. Ž. u društvo „Salom“ 14.—. 71.—
Djakovo. H. Herzler i E. Münz sakup. vjerenicima Mila Imre	150.—
Vrpolje. Sak. Münz i Herzler	40.—
Zemun. Sakup. J. H. Elias; Ž. Szemnitz	10.—. Po Beheramo, N. N., Scheer, Grossmann, Heisler, D. Nachmias, O. Bihaly, Dj. Engel Burschi 2.—. 36.—
Bihac. Sakup. R. Attijas; po 100.— R. R. A. Rech. J. Attijas	50.— 250.—
Pakrac. R. Strauss.	30.—
Bos. Gradiška. Jos. A. Eljau dobilo na kartama	30.—
Daruvar. Drag. Pfeiffer sakup. prigodom svatova Klingenberg—Mermelstein	141.—
Hercegovac. Ljud. Kaufer	100.—
Uljanik. A. Goldberger prigod. ozdravljenja sina	20.—
Zepić. Prigod. sastanka kod L. Kabiljo, sakup.	40.—
Križevac. Sofija Mayer	50.—
Osiijek. N. N. 310.—, N. N. „Mirjam“ 4.—	317 19
Bjelovar. Dr. R. Glück 50.—, Singer i Hirsch	3.— 53.—
	4951.60
Odbitak akcijonom odboru 10%	49.16
	Ukupno 4456.44

Pregled.

Unišlo je iz Hrvatske, Slavonije i Dalmacije	K 14.702 18
Iz Bosne i Hercegovine	„ 542 06
Prinosa u svrhu obnove Palestine	4456 44
	Ukupno K 24.584 68
Unišlo je dakle od 1./1. 1919. do 31./1. 1919.	Sveukupno K 44.490 72

Za žrtve pogroma:

Novska. Po Fridi Hirschl; po 50.—, Jak. Kaiser, Vilim Hirschl, Lj. Kaiser, Emil Hirschl	200.—
Bos. Brod. Poslao dr. Ing. Werber; Dr. ing. A. Werber 500.—, po 300.— Danica d. d., B. h. otprema i trg. d. d., po 200.— Hrv. kreditna banka, sklad štar Jakovljević, po 100.— Max Auerbach, Krasznai, N. Pesach, Firzi Isidor, Goldstein W., N. Vilković, S. Deutsch, Gustav Redlich, Alfred Goldberger, Adolf Grünberger, dr. Alb. Marić, Ed. Weiss, A. Laszlo, Jak. Grünhut, dr. B. Haas, po 50.— David I. Pesach, L. Pesach, Ing. Singer, po 40.— Adolf Reich, Mošo Eskenazi, po 30.— Ad. Spiller i gdja. Friedmann, Schlossberger, po 20.— Liebermann i Kement	3.360.—

Virovitica. Poslao Božidar Feldmann; po 50.— Sam. Pollak, po 20.— dr. H. E. Kaufmann, J. Neuirth, po 10.— A. Schäffer, Sam. Rosenfeld, po 15.— G. Jellinek, po 5.— H. Henking, D. Weinstock, C. Feldmann, po 2.— Bela Race, A. Marberger, dr. Felix Kohn, 2 dara po 1.— 133.—	

Tuzla. Sakupljeno na skupštini žid. nar. društva po Ignacu Rosner po 500.— Jozef L. Pesach, Leo Schuster, po 200.— Hermann Wiesler, Leo Halberstam, po 150.— Simon Zaloscer, po 130.— Moritz Pinto, po 100.— Mat. Boskowitz, Zadik Levi, Arnold Goldstein, Regina Drechsler Major Berisch, Bela Fincher, David Finzi, po 50.— Sam. Hirtweil, Joch. Schwarzberg, Aron Finzi, Leop. Karger, Moritz Fürth, Jakob Ziering, Juda H. Levi, Sajko Wiesler, Adolf Fischhof, Hinko Hermann, Isidor Danon, po 40.— Anđi Pesach, po 40.— Moritz Danon, Hugo Zaloscer, po 30.— Nelly Finzi, Natan Friedmann, Sam. Konfino, po 20.— R. Rubiček, Adolf Engel, Aron Haim Hermann Wassrstein, Jakob Levi, Binjo Altarac, N. Laufer, Kučo Alkalay, Hermann, Josef Levi, Adolf Baran, Sam. Teick, David Karon, po 10.— Bencijon Lavi, Jakov Kohen, Jozef Romano, Sofija Thau, Avram Baruch, Julka Klimpel, Majer Danon, Šarko Levi, Jozef Laufer, Jozef Wiesler sen., dr. Filip Neufeld, Efraim Sapira, Moses Grüner, Julije Eigenmacht, Moritz Krönberger, Ignac Bosner, po 5.— Anton Nagel	3.575.—

Banja Luka. Jos. Papo	50.—
S. Most. Haim Hasson	50.—
Ogulin. Obitelj Lihit 100.— sakupljeno po Sigmundu Goldner; po 20.— Ernest Goldner, Milan Licht, Misner, Lustgarten Em. Ela Brier, J. Pollak, Flora Goldner, po 10.—, po 10.— Adler Kalman, Iso Unterberger, N. Guttmann, Anton Wechsler, Žiga Misner, po 5.— Oskar Goldner i Frda Eisenstädter	300.—
Bjelina. Poslao Zadik Baruch; Avram Finzi 200.— po 24.— Mošo Baruch, po 20.— Kaim Finci, po 15.— Hajmiko Papo, Musco Papo, po 12.— Him Finci, po 10.— Baruch Baruch, res.	

fond „friesche Viere“ 60.— provizija A. Montilja 1.—. Na sijelu Moše Barucha; po 200.— Izrae Alkalay, po 50.— ob. Mošo Baruch, R. Šljomović, po 20.— Baruch Zadik ml., po 10.—, Moric Altarac, Kalmo Baruch, Jozef Alkalay, Jakob Semo, Samuel Baruch, Luna Baruch, Berta Baruch, Bukica Alkalay, po 17.— Zadi Baruch, po 6.— Salomon Baruch, Rahela Z. Baruch, po 11.— Leontina Berl, po 5.— Rašela Maestro, Berta Montilja, po 3.— Sara Pinto	811.—
Brod n./S. Po 100.— Rab. Szul. Stern, Nisim Merkadici, Fuchs i Mahler, dr. Oskar Spiegler, Ignjat Sidon, Emil Eichhorn, dr. S. Kün, Glücksmann, Oleva Platzner, Berta Platzner, Ignatz Platzner, Max Sessler, Marko i Slavko Jelinek, dr. ing. Weber, Vatroslav Fürst, Vilim Reimüller, Ignatz Murvay, David Moschke, po 500.— Samuel, Max, Hugo Goldstein, po 200.— Izidor Steiner, Sabina Goldstein, Juljus Klein, Hugo Selinger, Rafael Merkadici, Emil Katinarn, po 50.— Ferdo Švrjuga, Salomon Abahari, Ervin Müller, Josip Dorner, I. Cappon, H. Schumann Josip Adler, Gizela Adler, M. Günbaum, Lav Mayer, Alma Goldstein, Jakša Weiss, po 30.— Moric Stern, D. Frank, Gottesmann, Bächler, po 20.— Oga Weiss, po 20.— Bruno Schnotten Adolf Krausz, M. Behrmann, M. Klein, D. Müller, V. Lavrić, Selma Rosenzweig, Rosa Sessler, Sam. Mulhofer, Ern i Joh. Adler, N. Sondi, Edo Grossmann, Hende, Helena Alkahary, po 10.— Mirko Tkalčić, Oskar Klitsky, Drago Mahler Jakob Stern, I. Neumann, Mavro Kopp, Josip Weiss, I. Rosenzweig, I. Dorner, Kohn, J. H. Hatton, Drag. Lj. Müller, po 5.— Julio Engel, po 3.— djeca Šandor Lorsch. 4.048 40	
Križevac. Po 1000.— Chevra Kdisha, po 500.— Žid. bog. općina, po 300.— Žiga Breyer, po 200.— Robert Pschehof, Žiga Klaić po 150.— Ignac Hirschl, Hinko Schwarz, po 100.— dr. Drag. Weiss, Sab Pollak, Jak. Hirschl, Mavro Schönbaum, Antun Katz, Ljud. Strauss, Ljud. Berkeš, Aleks. Goldschmidt, Josip Bener, Mij. Neumann, Lav Pschehof, Ferdo Hirsch, Karl Pschehof, Samuel Grossmann, Leo Scheyer, po 50.— Julio Neuman, Jašo Breyer, Vilko Schwarz Ferdo Goldschmidt, Josip Goldberger, Ignac Penner, Alex. Margulit, Ig. Schönbaum i sin. Mir Schwarz, po 25.— Mavro Deutsch, po 10.— Franjica Neumann, Drag. Nernšić, po 5.— N. N.	4.900.—

Osiijek. Sakupljeno po Mirku Krausz, po 10.— Josip Rosenberg, Jakob Mahler, Blanka HERNHUT, Mela Klein, N. N. 8.— sakupljeno po djev. društvu „Mirjam“ 1.200.— licitacija olovaka 277.— po 20.— Ornstein, dr. Fischer	1.565.—

Vinkovci. Sakupljeno na org. cijon, sjed. Anonymus 1000.— anonymus 400.— po 200.— Rudolf Gross, M. Marberger, po 100.— Moritz Schlesinger, Adolf Hirtweil, Bernhard Fiesch, Engi Ludvig, Fleisch i Brachta, Danijel Miskolczy, Hinko Bresslauer, Maks Lipkovitz, Epstein Mavro, po 60.— Anonymus, po 50.— Šljomović J. Stock, Isak Schesinger, Lavoslav Schün, Albert Braun, Alfr. Schwarz, H. Blumenstock, S. Deutsch, Herman Klein, Berta Hirt, Dr. Deutsch, po 88.— Kastner Jakob, po 40.— Pick Jakob po 30.— Geza Herzog, Emil Winterstein, Fuchs Goldstein, po 20.— A. Gärtner, A. Hamburger, Adalbert Engel, A. Weiss, Hugo Deitlbaum, S. Hoffman, Isidor Herzog, Jakob Fischmann, S. Fleischacker, W. Blumenstock, A. Pollak, M. Rendely, dr. Lederer, Erna Hadelberg po 25.— Josip Böber, po 10.— Orastein, David Hopner, Žiga Deutsch, H. Kohn, Berthold Deutsch, A. Kohn, S. Rottmann, M. Stein, J. Kohn, J. Fuchs, M. Borovitz, A. Stern, po 8.— Ig. Heksch, H. Baroš, po 7.— Dr. Frankfurter, po 5.— A. Epstein, M. Stock, dr. Frankfurter, po 2.— Slavko Schlesinger bez specifikacije 161.—	4.154.—

Pakrac. Klara Pollak	50.—
Daruvar. Klara Pfeiffer	56.—
Kl. Ivanić. Ružica Hirschl	50.—
Ruma. Sakupljeno po Eug. I. Fuhrmannu 2000.— Ivanjska. Branko Beck 22.— Rud. Neumann	3.— 25.—
Petrinja. Karlo Rosenthal	20.—
Karlovac. Sakupio Julije Goldner	120.—
Sikirevci. Jakob Kohn	30.—
Bihac. Po R. Attiasu; Sakupili Avr. Attijas i A. Rechnitzer, po 210.— Jer. i Men. Löwy, po 100.— Obitelj Rechnitzer, braća Kavason, po 80.— Juda S. Löwy, po 50.— Jakob R. Attijas, Aron Kavason, po 20.— A. J. Attias, Avram Abinun, Haim Löwy, Moric Friedmann, Hajim Pinto braća Altarac, Avram A. Attias, Mošo Altarac po 10.— Merkuš Pinto, Juda Maestro, Mošo Attias, Tilda Attias, Löb Veterinar, Jakob Baruch Samuel Attias po 50.— Rika Kavezon, po 20.—	

Rach i Attias, Rifka Attias, Sara Attias, Laua Löwy, Roza Rechnitzer, po 15.— Blanka Maestro po 10.— Sara Poto, Solci Baruch, Blanka Attias Sarina Abinun, Sarina Attias, Simka Kavason, Neumann, P. Jaček, Nick, Ida Rechnitzer, Cecilij Rechnitzer, B. Kas Israel, Solci Israel, Rifka J. Löwy, Erna Rechnitzer, apo Jozef, Sa a Attias Simka Attias, po 5.— Lenka Kavezon, Klara Attias, S. B. Stein Leo, po 4.— Regina Löwy, po 2.— Levi Attias, Rika Löwy ud. po 1.— N. N. Scheiner	1.170.—
Čazma. Lauš, Strauss	10.—
Djakovo. N. N. po Dr. Frankfurteru 10.—	10.—
Caprag. Otto Jungwirt	10.—
Zagreb. Po 100.— Franzi Hirschl, po 50.— Oskar Fürst, po 30.— Ina Fleischacker, Max Nytrai, po 25.— Alb. Sommer, po 20.— Sandor Fürst. M. K. 300.—, Ego Steiner 30.—, sakupljeno kod Slav Deutsch 120.—, Jak. Spitzer 30.—, Adolf Hai. 20.—, Sped. Friedländer 100.—, Vlad. Weiss 50.—, S. Adler 15.—, Alfred i Leo Schrenger 130.—	1.050.—

Čazma. Lauš, Strauss 10.—
Djakovo. N. N. po Dr. Frankfurteru 10.—
28.022 40
Prije iskazano 45.183 74
Ukupno K 73.206 14

Oglas natečaja.

Kod židovske bogoštovne općine u Travniku otvara se natjecaj na mjesto vjeroučitelja, koji mora uz to da zastupa i rabinera. Natjecatelji moraju svakako poznavati perfektno hebrejski i srpsko-hrvatski jezik a mogu biti i Aškenazi ako su u stanju moliti besprikorno prema sefardskom izgovoru.

Ponude sa opširnim podacima o osobi natjecatelja, njegovim naukama, dosadašnjem službovanju i zahtjevima, neka se šalju na židovsku bogoštovnu općinu u Travnik.

Eventualni putni trošak platit će se samo onim, koji budu pismeno pozvani da dodju u Travnik.

Travnik, dne 20. Januara 1919. — 19. Schebat 5679.

Oglas natjecaja.

Kod Židovske općine u Bos. Brodu otvara se natjecaj na mjesto „hazaa-a“ i vjeroučitelja, koji mora uz to biti „šohet“ a po mogućnosti i „moel“.

Natjecatelji moraju svakako poznavati perfektno srpsko-hrvatski jezik.

Ponude sa opširnim podacima o osobi natjecatelja, njegovim naukama, dosadašnjim službama i zahtjevima, neka se uprave na Židovsku općinu u Bos. Brodu najdulje do konca februara o. g.

Bos. Brod, januara 1919.
Predsjedništvo Žid. opć. u Bos. Brodu.

Natjecaj.

Kod Židovske aškenasko-bogoštovne općine u Sarajevu imade se popuniti mjesto kantora koji je ujedno i vjeroučitelj za pucku skolu, reflektira se na osobu koja je muzikalno izobražena, srpsko-hrvatskom jeziku potpuno vješta i ne preko 40 godina stara.

Ponude sa prepisom svjedodžaba kao i uvjete plaće imadu se priposlati potpisanim predsjedništvu do 1. marta o. g.

Samo onima koji su na pokus pozvani odobrava se putni trošak.

Sarajevo, 1. februara 1919.

Za predsjedništvo aškenasko-bogoštovne općine.
Predsjednik: **Dr. M. Rothkopf.**

ŽIDOVSKA TRGOVAČKA I OBRTNA BANKA D. D. TUZLA.

Otpočela je svojim radom dne 1. februara 1919. te će otvoriti dne 1. marta iste godine svoju

filijalu u Bjelini.

Obavljaju se svi bankovni poklovi. :: Naročito robno odijeljenje! ::

Za p. n. publiku najpovoljniji uslovi te najkulantnije provedenje sviju naloga.

Telefon interurban 122.